

ЛЕШНИК (Corylus maxima)

Лешникът е разпространен в Мала Азия и на Балканите. Като културно орехоплодно растение се отглежда от антични времена. Расте във вид на голям храст с височина до 10 метра, със сивеещи клонки, като младите са мъхести. Листата са кръгли или широкооовални с размери 12x10 см. Имат сърцевидна основа, остър и къс връх, като отдолу по жилките са мъхести, а по края са назъбени. Дръжките са покрити с власинки и прилистниците са ланцетни. Мъжките реси са дълги до 10 см. Плодовете са в китка и броят им достига до 8 във всяка.

Лешникът расте бързо. Към достоинства му могат да се отнесат дълголетието, зимоустойчивостта, сенкоустойчивостта и декоративността.

Влага и почвени условия

Лешникът успява навсякъде в страната, ако има достатъчна почвена и въздушна влага. Подходящи за него са планинските и полупланинските райони със северно изложение, с леки, глинесто-песъчливи и богати на хранителни вещества почви. Не понася заблатените, засолените, а също така и бедните и сухите терени. Не е проблем, ако не може да се осигури напояване на растението. То е достатъчно сухоустойчиво. Затова поливане се прави само в особено засушливите периоди на годината първо на младите растения, и то веднага след засаждането в почвата.

Температура

Дървото изисква добро слънчево осветяване, но не понася добре горещините и летните засушавания. Цъфти още в края на зимата при температура над 10°, като мъжките цветове цъфтят до 30 дни, а женските - по-дълго (40-50 дни). Лешникът е сравнително студоустойчив в зимния покой, но цветовете се повреждат при температура около -5°.

Отглеждане

Засаждането на лешника става през есента. Първо се прави яма 60x50 см, в която се внася угнил оборски тор (до 10-15 кг) и минерални торове (200 г суперфосфат и 50 г калиев сулфат) и се добавя плодородна почва от горния хумусен слой. Фиданките се садят, след като се подрежат, а корените се топят в глина и тор и се разполагат в

ямките. Растенията трябва да се намират най-малко на 4-5 м разстояние. Поливат се обилно. Пристволните кръгове трябва да се разрохкват, но не дълбоко, и да се мулчират, например с окосена трева. В засушливи години растенията рядко се поливат. Веднъж на 2-3 год. се подхранват с органични торове и ежегодно с минерални торове. Когато се формират завръзките, е желателно подхранване с шербет. За нормалния растеж и развитие на храста трябва редовно да се прави резитба, за да се прорежда и да остават само 8-10 стебла.

За доброто презимуване на растенията се препоръчва през есента нискорастящите клонки да се покриват с почва или да се укриват със сняг.

Резитба

Голямо значение за лешника има формиращата резитба. Тъй като това растение е светлолюбиво, цялата корона трябва да има достъп до светлина и въздух.

•Първи начин на резитба:

В сгъстените храсти се изрязват средните излишни клонки. Често страничните клонки се изкривяват встрани и се закрепват в това положение с тел. Получава се нещо като зелена „ваза“ от средата, която има достъп на светлина и въздух.

•Втори начин:

Стволите се завръзват, като се отклоняват наляво или надясно към два алуминиеви тела, които минават встрани от храста на височина 1,2 – 1,5 м от земята. Профилът на храста в този случай изглежда V-образно. Това по същество е шпалирна формировка, тъй като се прилага и при малините и лозето. При нея храстът заема по-малко място, отколкото при първата. За един храст най-добре е да се приложи първата формировка.

•Трети начин:

Може да се приложи експериментално. При него храстът придобива формата на дърво с един ствол, като останалите издънки се съкращават малко над повърхността. Стволът много бързо израства, покрива се с плодни клонки и на четвъртата година от живота си дава първата реколта. Обилният достъп на хранителни вещества, свободният достъп на светлина и въздух до короната обуславят и добрите ежегодни реколти, които могат да се получат. След 15 години, когато лешникът започва да старее и да намалява плододаването му, се взема отвод в съседство на старото растение. След това ще се появи млад храст, който по-късно без пресаждане ще може да се отгледа по едностволовата схема.

Една от постоянните грижи на градинарите е осветлението на короната на лешника, особено вътре в храста. При резитбата трябва да се отчете, че голяма част от цветните пъпки се намират на края на обрастващата дървесина. По тази причина трябва да се отстраняват с ножицата само засъхналите, старите и силно сгъстяващите се клонки от храста. Дори лешниковият храст да живее дълго, на 15-20 години обрастващите клонки започват да засъхват, от което се понижават добивите. Тогава трябва да подмладите храста. Това се прави постепенно, като се изрязват 1-2 от старите скелетни клони в годината възможно най-близо до земята, в ранна пролет, преди сокодвижението.

Размножаване

Лешникът се отнася към опрашваните от вятъра растения. За добра реколта е препоръчително да се засади повече от един екземпляр. Може да се използва и метода на изкуственото опрашване. За тази цел в средата на храстите, по-близо до женските съцветия, се поставят отрязани мъжки реси. Може да се постъпи и по друг начин: отрязват се реси и леко се потърква с тях женския плодник. Като правило мъжките реси цъфтят преди женските съцветия. В такъв случай трябва предварително да се събере прашец, като се откъснат ресите и се приберат в хартиен пакет. Не трябва да се държат дори и няколко минути на слънце, защото ще загинат. Пакетът се съхранява в хладилник при температура около 0°, докато не се покажат червените плодници. Тогава може с мека акварелна четка да се вземе прашец от плика и да се нанесе на близалцето на плодника. При малки храсти лешници този метод е удобен и надежден. Времето за опрашване на цъфтящият храст е съвсем малко- около 15 – 20 минути.

Деси Голичева
Аквamat2000 ООД

